

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.D. Iacobi Marchantii, Pastoris Et Decani Covviniensis
SS. Theolog. Professoris, Rationale Evangelizantium**

Marchantius, Jacobus

Coloniae Agrippinae, 1661

Lectio 6. De prima voce Turturis gementis, Explicatio horum verborum : O
Sapientia, quæ ex ore Altissimi prodiisti,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56372)

peccato, erit Deus omnia in omnibus? Veni ergo cito Domine Jesu, Sapiaentia aeterna, Dux Israel, Rex noster, Splendor lucis aeternae, & Sol gloriae, nosque aeternitatis tuae, regni, ac luminis fac confortes. Spiritus & Sponsa dicunt, Veni Et nos audimus, & dicimus, Veni. Et tu dicis, Etiam venio cito. Et nos dicimus, Amen. VENI DOMINE JESU.

LECTIO VI.

De prima voce Turturii.

Septem voces Ecclesia exprimit, ut supra diximus, quibus universum insinuat & comprehendat omnia desideria iustorum, tam antiqui, quam novi testamenti, tendentia in Christum Salvatorem, principium & finem omnium desideriorum. Nempe septenario numero ferè solet universitas designari, etque mysticus omnino factus in litteris, tam antiquis quam novis. Notum est in antiqua Scriptura de septem columnis quas excidit Sapiaentia: de septem locutionibus Naaman in Jordane de septem asperionibus leprosi: de septem tubis Jubilatione: de septem criminibus Sampsonis: de septem oculis in lapide uno: de septem speciebus Pharaonis, & similibus multis. Notum etiam in Scriptura nova, de septem stellis, de septem sigillis libri agni, de septem stellis & lucernis, de septem cornibus agni, & similibus plerisque. Denique Oratio Dominica septem constat petitionibus, & in cruce septem verbis suum Christum Testamentum consummat. Ergo & Ecclesia rectè septem vocibus utitur, ut desideria omnia iustorum appropinquante Christi expectati ortu exprimat prima vox.

1. O Sapiaentia, qua ex ore Altissimi prodisti, attingens a fine usque ad finem fortiter, & disponens tripartita omnia suaviter, veni ad docendum nos viam prudentiae.

Secunda in divinis persona multis exprimi solet nominibus sacris in litteris: quia nimirum perfectiones & proprietates ejus uno nomine indicari nequeunt. Quapropter, ut connaturalis & consubstantialis Patri ostendatur, Filius nominatur. Ut ostendatur in nullo dissimilis Patri, imago dicitur, & Figura Substantia ejus. Ut ostendatur coaeternus, appellatur Splendor & Candor Lucis aeternae. Ut declaretur immaterialiter genitus, dicitur Verbum. In Principio erat Verbum. Ut per intellectum procedere designetur, dicitur Sapiaentia Patris. Itaque ad filium Dei dirigitur vox ista: O Sapiaentia qua ex ore Altissimi prodisti.

Consideratione quoque dignum est, quod generatio ista aeterna, qua nobis ineffabilis est, varijs modis metaphoricis exprimitur; ut ad eam generatio concipiendam ab humanis ad divina nos transferat intellectus. Primo Aliquando dicitur ex utero Patris genitus, sive ex vulva & matrice Patris, ut Hebraei loquuntur, Ex utero ante Luciferum genitus, in quod Pater aeternus. Et sensus est: Ego te genui, non ex nihilo, sicut res alias creatas: sed ex fecunda substan-

tia mea, tamquam filium connaturalem & consubstantialem, & quidem ante Angelum primum, ante omnes stellas, ante omnem creaturam, ante omnia facta. Fecunda substantia paterna instar matricis est, & instar uteri aeterni filium generantis & concipientis; quia in illa generatione & conceptione Patris & Matris officium simul geritis qui generat & concipit. Nec extra se generat, sed intra, & quem generat utero aeterno instar Matris portat. Secundo. Quandoque etiam dicitur procedere de sinu Patris filius, illique ineffe. Sic ait Sanctus Joannes: Deus nemo vidit unquam: Unigenitus qui est in sinu Patris ipse enarravit nobis. Sinum Patris appellat, Evangelista, quem Psalmista Uterum appellaverat, inquit Sanctus Augustinus in Psalmis. Ex illo ergo sinu procedit, & in illo coexistit Patri coaeternus, Patri dilectus & intimus, in ejus sinu & gremio secreto aeternum recumbens, secretorum omnium conficius, qua nobis enarravit. Tertio. Aliquando etiam dicitur procedere de corde Patris. Est enim filius cordis, amore infinito & aeterno a Patre intimè dilectus: & nos in ipso dilecti sumus, nec nisi per ipsum Patri placet, quicumque placeat: Hic est filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui. De ipso ergo dicit Sanctus Bernardus. Tale est cor Dei Patris erga nos quale nobis expressit, quidam Patris cor de processit. Et iterum alibi ait: Sapiaentia Patris cordis fructus est uteri Virginialis. Quarto. Dicitur ex ore Altissimi prodire, tamquam Sapiaentia & Verbum Patris. Unde de se sic ait: Ego ex ore Altissimi prodixi, primogenita ante omnem creaturam. Nempe instar Verbi ab aeterno a Patre suo processit: Patremque generare filium in divinis, non aliud est, quam Verbum suum dicere; illud quidem Verbum, de quo Joannes. In principio erat Verbum, & Verbum Ioann. 1. erat apud Deum, & Deus erat Verbum. De quo & subdit. Et Verbum Caro factum est. Semel ergo ab aeterno loquutus est Deus, producens hoc Verbum: sed & in aeternum loquitur, quia producit verbum suum in aeternum. Et productio illa non transit, aut praeterit, sed semper in Deo manet: idemque est in ipso, gignere & genuisse, loqui & locutum esse.

At Verbum istud Aeternum & Internum Pater in Tempore exterius voluit carne vestire, ut per illud nobis jam loqueretur: non locutione ad intra & immanente, ut loquuntur Theologi; sed locutione ad extra voluntatem suam nobis manifestante, ad noticiam suae divinitatis nos ducente, & tandem etiam ad participationem aeternae suae gloriae perducente. Ideo ergo ad Verbum illud In creatum, ad Sapiaentiam illam Aeternam in clamamus: O Sapiaentia, qua ex ore Altissimi prodisti, veni nunc ad docendum nos viam prudentiae, viam aeternae vitae, ob quam causam multum te oportuit a Patre.

Et certè multae sunt rationes à Sanctis etiam Patribus insinuate, cur potius congruum fuerit venire Verbum incarnatum, quam Patrem aut Spiritum Filium. Sicut aequè Pater & Spiritus sanctus carnem sumere, Dei cur

Septenario numerus mysticus. Prov. 9. Naaman in Jordane de septem asperionibus leprosi: de septem tubis Jubilatione: de septem criminibus Sampsonis: de septem oculis in lapide uno: de septem speciebus Pharaonis, & similibus multis. Notum etiam in Scriptura nova, de septem stellis, de septem sigillis libri agni, de septem stellis & lucernis, de septem cornibus agni, & similibus plerisque. Denique Oratio Dominica septem constat petitionibus, & in cruce septem verbis suum Christum Testamentum consummat. Ergo & Ecclesia rectè septem vocibus utitur, ut desideria omnia iustorum appropinquante Christi expectati ortu exprimat prima vox.

Prima pars explicatio.

Heb. 11.

Filij Dei aeterna generatio qualiter concipienda. Psal. 109.

Ioann. 1.

Psal. 109.

Ecol. 2. 4.

Ioann. 1.

pra. cato-
ris per
natis in
natus.

& redimere mundum potuissent, ac filius. Quae quidem rationes etiam faciunt, ut ad ipsum potius vocem dirigamus, quam ad Patrem aut Spiritum Sanctum. Has vero rationes breviter percurramus, licet alibi iterum meminerimus.

Pr. 15

Prima quidem ratio sumi potest ex parte primi peccati, à Protoplasto commissi, cui ut remedium incarnatio ordinabatur. Peccarat enim primus homo appetendo scientiam boni & mali à Serpente promissam: congruum ergo erat, ut per Verbum veræ Sapientiae, & per illum in quæ thesauri scientiæ sunt reconditi, homo reduceretur in Deum, qui per inordinatum appetitum scientiæ recesserat à Deo. Cum ergo ruina occasione dederit appetitus scientiæ & similitudinis Dei, quæ spe stat ad filium: idco filius venit, ut illam ruinam repararet, quasi diceret cum

Ioann. 1.
Ser. 1. de
Adventu

Jonæ: *Si propter me ortus est tempus, mittis me in mare.* Hanc rationem affert, & explicat Sanctus Bernardus. Itaque, Sapientia quæ ex ore Altissimi prodijt æterno, in tempore venit, ut satisfaciat pro insipientia & peccato, quod prodijt ex ore primi hominis de ligno scientiæ comedentis. Propter damnum ligni scientiæ salutis, adest modo in medio nostri. Patens noster ex superbia insipienter appetijt divinitatem, ex concupiscentia serpentis: *Erutus sicut Dii.* Nobis vero postea, divinitatis suæ consortium imperitit filius ex vero promisso & profusione bonitatis suæ, dum nobiscum conversari in carne dignatur.

Pr. 2.

Secunda desumitur ex eo quod homo ad imaginem Dei conditus, hanc imaginem deformarat, imaginem peccati superinducens, characterem Satanæ. Congruum ergo fuit, ut verbum (quod est imago Patris ac figura & character substantiæ eius) veniret: & sic imago imagini succurreret, primitivumque decorem, velut sigillo iterum impresso, renovaret.

S. Ambr.
in Ps. 118.

Hæc est ratio S. Ambrosij dicentis: *Verbum Dei ad eum qui est ad imaginem, id est, ad hominem venit: & quærit imago eum, qui est ad imaginem sui, ut iterum signet, iterum conformet.*

Resp. 3. 2.
p. 93. n. 5.

Tertia est s. Thomæ, quæ ex eo desumitur, quod finis incarnationis sit adimpletio prædestinationis eorum scilicet qui præordinati sunt ad hereditatem cælestem, quæ non debetur nisi filijs. Congruum ergo fuit, ut per eum qui est filius naturalis participarent similitudinem hujus filiationis per adoptionem: & ut per eum ad hereditatem filij adoptivi reducerentur. Venit ergo filius æterni Patris & dedit potestatem filios Dei fieri, his qui credunt in nomine eius, qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, neque ex voluntate viri, sed ex Deo nati sunt. Hoc est, dedit nobis hanc dignitatem & excellentiam, & per fidem & baptismum, per spirituale semen divine gratiæ, longe sublimiorem habeamus generationem, quam quæ fit ex sanguine commixto diverſi sexus, & ex voluntate seu concupiscentia viri & mulieris: dedit generationem scilicet

Ioann. 1.

plene divinam, quæ ex Deo nascitur, quam & filiatio divina in nobis consequitur. Quam quidem filiationem si conservaverimus (cujus rei potestatem dedit, quia eam nobis nemo auferre potest, nisi nos ipsi eam abiciamus, & ei renunciemus) certo etiam hereditatem æternam eandem cum ipso assequemur. *O magna benevolentia!* inquit Sanctus Ambrosius: *Vnicui natus est, & noluit manere juvenis, non timuit habere coheredes, quia hereditas eius non sit angustia, si enim multi possederint.* Ad hunc itaque finem venit ut ad hereditatem illam deduceret filios adoptivos, fratres jam suos. Et ad hoc factus est filius hominis, ut filios hominum faceret filios Dei non solum inani nomine sed etiam verâ divinæ naturæ participatione.

Quarta est Dri Damasceni, quæ ex eo desumitur quod homo per Verbum est factus; est enim Verbum exemplar & Sapientia, per quam facta sunt omnia: Congruum ergo fuit, ut per eandem Sapientiam incarnatam omnia inſtaurarentur, & ad excellentiorem dignitatem promoverentur. Unde dicit Apostolus: *Proposuit Pater in ipso inſtaurare omnia, sicut quæ in caelo, sicut quæ in terra.* Etenim, interprete S. Augustino. Per ipsum inſtaurantur quæ in cælis, dum quod in Angelis lapsum est ex hominibus redditur, & quæ in terris, dum homines à vetustate corruptionis renovantur, & restaurantur ad vitam æternam. Hanc itaque hominis reparationem, & in ipſo Universi reſtaurationem, fieri per Verbum & Sapientiam Patris incarnatam decebat, per quam omnia perfecte facta erant. Solet enim Artifex per primum conceptum suum, per primum exemplar in mente, opus suum restaurare. Quapropter ad Sapientiam æternam merito inclamamus: *O Sapientia quæ ex ore Altissimi prodijt, non solum processione æternâ, quæ ab æterno Verbum Te suum Pater loquitur, sed & initio temporis, quando ipſo dixit, & per Te facta sunt omnia.* Et sine Te factum est nihil, quod factum est. Veni etiam nunc in medio temporis, ut per Te restantur omnia, quæ per peccatum hominis corrupta sunt vel dilapsa. Veni, o Sapientia, quia tu es exemplar perfectissimum in æterni Patris mente, per quod propositum opus suum in integrum restituere, & restaurare.

Resp. 4.
Oras. 1. de
Nativ.
Ezechiel.
c. 62.

Porro id jam nobis latius explicandum est, quomodo omnia per Sapientiam à Patre inſtaurentur & perfectiantur, quod in subsequentibus verbis indicatur: *Attingens à fine usque ad finem fortiter, & disponens omnia suaviter.*

LECTIO VII
De Secunda Parte

Attingens à fine usque ad finem fortiter, & disponens omnia suaviter.

Notissimum est ex Scripturis, Patrem æternum per Verbum & Sapientiam omnia condidit.